

6. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563 ปรับปรุงจากหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) พ.ศ. 2558

กำหนดเปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ได้พิจารณาถ่วงดุลโดยคณะกรรมการนโยบายวิชาการ

ในการประชุมครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 22 เดือน มกราคม พ.ศ. 2563

ได้รับอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตรจากสภามหาวิทยาลัย

ในการประชุมครั้งที่ 2/2563 เมื่อวันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

7. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในปีการศึกษา 2564

8. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

8.1 นักพัฒนาสังคม

8.2 เจ้าหน้าที่มูลชนสัมพันธ์

8.3 เจ้าหน้าที่ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

8.4 นักพัฒนาองค์กรพัฒนาเอกชน

8.5 นักพัฒนาชุมชน

8.6 นักวิจัยสนาม

8.7 ผู้ประกอบการทางสังคม

9. ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ลำดับ	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิการศึกษา/สถาบัน/ปีการศึกษาที่จบ
1.	4102100053XXX	รองศาสตราจารย์	สามชาย ศรีสันต์	- ปร.ด. (สหวิทยาการ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552 - สม.ม. (สังคมวิทยา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540 - ป.บอ. (บัณฑิตอาสาสมัคร) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536 - ศศ.บ. (การพัฒนาชุมชน) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา, 2534

ลำดับ	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิการศึกษา/สถาบัน/ปีการศึกษาที่จบ
2.	3930800053XXX	อาจารย์	सानิตย์ หนูนิล	- ปร.ด. (การจัดการ) มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559 - วท.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2553 - สส.บ. (สังคมสงเคราะห์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549
3.	3100202425XXX	อาจารย์	เกศกุล สระแก้ว	- ปร.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560 - ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550 - วท.บ. (จิตวิทยา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537
4.	3341500286XXX	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สุภาวดี ขุนทองจันทร์	- ปร.ด. (พัฒนบูรณาการศาสตร์) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2553 - บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548 - ค.บ. (การประถมศึกษา), สถาบันราชภัฏลำปาง 2538
5.	3100903393XXX	รองศาสตราจารย์	กิริยา กุลกลการ	- Ph.D. (Agricultural and Applied Economics) University of Wisconsin-Madison, USA. , 2007 - M.A. (Economics) University of Otago, New Zealand, 1999 - B.A. (Economics) Thammasat University, Thailand, 1995

10. สถานที่จัดการเรียนการสอน

ศูนย์ฝึกอบรมบัณฑิตอาสาสมัคร วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

11. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

11.1 สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

ความยากจนกับการถูกกีดกันแยก

สหประชาชาติ (2009) ได้ออกมาเรียกร้องในรายงานสถานการณ์โลกปี 2010 (Report on the World Social Situation 2010) ว่า ถึงเวลาที่รัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ต้องทบทวนนโยบายเกี่ยวกับความยากจนใหม่ที่เดิมมักจะวัดความยากจนจากเส้นความยากจน “poverty line” ซึ่งมีข้อจำกัดโดยละเอียดการที่คนยากจนถูกกระทำจากโครงสร้าง

การเอาวัดเอาเปรียบ เลือกลงปฏิบัติ ซึ่งเป็น กระบวนการในเชิงพลวัตที่ผลิตความยากจน ในหลายประเทศการพิจารณาการ กั้นแยกทางสังคม จะประกอบด้วยมิติที่สำคัญได้แก่ 1) การกั้นแยกออกจากระบบกฎหมาย กล่าวคือมีลักษณะการเลือก ปฏิบัติกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ประชาชนในชาติไม่ได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมด้วยแนวทางปฏิบัติแบบเดียวกัน 2) การ กั้นแยกออกจากระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาวะตกงาน เนื่องจากไม่เป็นที่ต้องการ หรือถูกรังเกียจไม่รับเข้าทำงาน การถูกกีด กันไม่ให้เข้าถึงปัจจัยการผลิต หรือแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพ 3) การกั้นแยกออกจากระบบสวัสดิการ หรือการ บริการทางสังคม ซึ่งประเทศกำลังพัฒนามักมีความแตกต่างของมาตรฐานคุณภาพการบริการทางสังคมระหว่างพื้นที่ใน เขตเมืองและชนบท 4) การกั้นแยกออกจากระบบครอบครัว และโครงข่ายทางสังคม ชุมชน สถานการณ์นี้มักเกิดขึ้นจาก การพัฒนาที่มีความเหลื่อมล้ำสูง ทำให้คนในภาคเกษตรกรรมต้องเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในเมืองตัดขาดจาก โครงข่ายทางสังคมเดิม

ในระหว่างปี 2552-2561 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเน้นการสร้างอุตสาหกรรม (industrialization) และการ สร้างการเป็นเมือง (urbanization) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค นโยบายเหล่านี้กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งเป็นนโยบายที่สั่งการจากศูนย์กลาง หลายนโยบายได้สร้างผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท และ ประชาชนคนเล็กคนน้อย รวมทั้งผู้อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่รอยต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ 1.ทางคินผินป่า 2.เขต เศรษฐกิจพิเศษ 3.จัดระเบียบหาแร่แมงกานีส 4.รถไฟรางคู่ 5.โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา 6.เหมืองแร่ โปแตช 7.เหมืองแร่ทองคำ 8.โรงไฟฟ้าถ่านหิน 9.โรงไฟฟ้าขยะ โรงไฟฟ้าชีวมวล 10. เติร์มออก พรบ. ทรัพยากรน้ำ เก็บค่าน้ำทางการเกษตร 11.ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร และเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายใน การทำการเกษตรของเกษตรกรรายย่อย สิ่งเหล่านี้ได้เร่งให้เกิดการกั้นแยกประชาชนคนเล็กคนน้อย โดยเฉพาะกลุ่ม เกษตรกร แรงงานรับจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนยากจนออกไป และเร่งให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การกระจายรายได้ และการถือ ครองทรัพย์สินที่ไม่เป็นธรรม

แม้ว่ารัฐบาลจะแก้ไขปัญหาความยากจนโดยพิจารณาตัวเลขรายได้ และส่งมอบบัตรสวัสดิการคนจนโดยโอน เงินค่าอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันผ่านบัตรสวัสดิการดังกล่าว สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ประมาณการว่าคนยากจนที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบนี้มีประมาณ 8 แสน คน ในจำนวนนี้ คือ คนพิการ คนชรา นอกจากนี้ยังมี คนยากจนในหมู่บ้านห่างไกล คนชายขอบ ผู้ตกหล่นไม่ได้บัตรประชาชน หรือไร้สัญชาติ ซึ่งมีรายงานศึกษาพบว่ามี ประมาณ ประมาณ 1 ล้าน 8 แสนคน กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้รับบัตรสวัสดิการ และเป็นผู้ที่ถูกกั้นแยกออกไปจากการ พัฒนา

ความเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นธรรมของการพัฒนา

ในปี 2561 Global Wealth Report ของธนาคารเครดิตสวิสการกระจายรายได้และทรัพย์สิน กรณีประเทศไทยเหลื่อมล้ำมากที่สุดในโลก คนรวยที่สุด 1% มีทรัพย์สิน 66.9 ที่เหลือกระจายไปสู่คนยากจนข้างล่าง ส่วน 1% ล่างสุด มีทรัพย์สิน 0% ค่าสัมประสิทธิ์ GINI เท่ากับ 90.2 ปกติมีค่า 100 แสดงว่าเหลื่อมล้ำที่สุดคือ ทรัพย์สินทั้งหมดคน 1% เอาไปหมด คนรวยรองลงมาจนถึงคนยากจนไม่ได้รับส่วนแบ่งนี้เลย ในรายงานระบุว่าปี 2561 ประเทศไทยเยียบฐานะ ความมั่งคั่งจากกลุ่มประเทศที่มีความมั่งคั่งต่อหัวประชากร 9,969 USD ต่อคน จากเดิม 9,297 และจะเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2023 (อีก 6 ปี) จะเพิ่มเป็น 12,496 (ค่าเฉลี่ยของโลกอยู่ที่ USD 63,100 per adult) การเพิ่มขึ้นของความมั่งคั่งนี้ เพิ่มขึ้นเฉพาะในกลุ่มของคนรวย เพราะคนยากจนไม่มีทรัพย์สินที่ถือครองลดลงจนไม่มีเหลือ นี่คือการพูดที่ว่า “คนรวย ยิ่งรวยขึ้น คนจนยิ่งยากจนลง” ปัจจุบันไทยมีความมั่งคั่งในอันดับ 86 ของโลก 140 ประเทศ แต่ความเหลื่อมล้ำไม่เท่า เทียบขึ้นมาเป็นอันดับ 1 ของโลก

การศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ในปี 2555 ผู้ที่ถือครองที่ดินน้อยที่สุดกลุ่ม 20% แรก ถือครองที่ดินเฉลี่ย 29.27 ตารางวา ขณะที่ 20% สูงสุดที่ถือครองที่ดิน ถือครองเฉลี่ย 23.7 ไร่ (9,480 ตรว.) ต่างกัน 323 เท่า หรือพูดอีกทางหนึ่งว่าคนรวยถือครองที่ดินร้อยละ 80 ของที่ดินที่มีโฉนดทั่วประเทศ บัญชีเงินฝาก

ธนาคารก็เช่นกัน ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย เดือนพฤศจิกายน ปี 2561 บัญชีเงินฝากไม่เกิน 5 หมื่น มีอยู่ 86.3 ล้านบัญชี จากบัญชีเงินฝากทั้งหมดในประเทศ 98.7 ล้านบัญชี คิดเป็นร้อยละ 87 บัญชีเงินฝากที่มีเงิน 50 ล้านขึ้นไปมี 19,485 บัญชี ตัวเลขความเหลื่อมล้ำติดอันดับในทุกสำนักการสำรวจ สภาพัฒน์ ปี 2560 ค่า GINI เท่ากับ 0.45 (ปี60) ค่าสัดส่วนการถือครองรายได้ ระหว่างคนรวยกับคนยากจน 20 % ต่างกัน 10.5 เท่า ในกรณีของสภาพัฒน์ ปี 2560 คนจน 20% สู้ท้ายมีรายได้แตกต่างจากกลุ่มคนรวย 20% แรก 10.5 เท่า คนรวยรายได้เฉลี่ย 2.4 หมื่นบาทต่อเดือน คนจน 2.4 พันบาทต่อเดือน

ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

กลุ่มคนที่ถูกกันแยกออกไปจากการได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ภายใต้การดำเนินนโยบายที่ไม่คำนึงถึงประชาชนในระดับชุมชน ท้องถิ่นนี้ เป็นเหตุผลสำคัญของการกระจายการพัฒนาอย่างไม่เป็นธรรม ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับคนรวย บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ขณะที่ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีคนหลากหลายวัยทั้งเด็ก หนุ่มสาว และคนชรา ความหลากหลายทางเพศสภาพ การอพยพเข้ามาของแรงงานข้ามชาติ อัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแตกต่าง และมีลักษณะเฉพาะ ทั้งในหลายพื้นที่ที่มีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ๆ ที่ซับซ้อน และมีลักษณะเฉพาะ การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลักษณะเฉพาะ ความแตกต่างทางอัตลักษณ์ และความจำเป็นของการพัฒนาเศรษฐกิจที่โลกได้ก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เป็นระบบเศรษฐกิจที่ใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรม รวมถึงงานสร้างสรรค์ ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยีมารวมเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดอุตสาหกรรม การบริการ ที่มาจากความคิดสร้างสรรค์ เป็นอุตสาหกรรมเชิง โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกล่าวถึง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) เป็นเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างสรรค์สินค้าและบริการใหม่ๆ โดยเชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสังสรรค์ของสังคมไทย ผนวกเข้ากับเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ นำเขาสู่กระบวนการ “คิดอย่างสร้างสรรค์” และ “สร้างแรงบันดาลใจจากรากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สั่งสมของสังคม” เพื่อสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและอาจขยายไปถึงการสร้างคุณค่าทางสังคม กระแสการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันมีความสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาของประเทศไทย โดยที่การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ถือเป็นแนวทางหนึ่งของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการผลิตให้สมดุลและยั่งยืน ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่ง คือการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation) โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผนวกกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นไทย ดังนั้น ความพยายามปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศจากการพึ่งพิงปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูกและใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง (Factor-driven Economy) ไปสู่ระดับสูงขึ้นไปเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างนวัตกรรม (Efficiency-driven and Innovation-driven Economy) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจริงจังจะเป็นแนวทางหนึ่งของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย

องค์การความร่วมมือเพื่อการค้าและการพัฒนา UNCTAD (United Nation Conference on Trade and Development) ได้กำหนดขอบเขตของเศรษฐกิจสร้างสรรค์มีรายละเอียดดังนี้

1.ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม (Culture Heritage) อุตสาหกรรมประวัติศาสตร์โบราณคดีประเพณีความเชื่อและสภาพทางสังคมแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Cultural Express) เช่น ศิลปะและงานฝีมือ เทศกาล งานและงานฉลอง เป็นต้น และกลุ่มที่ตั้งทางวัฒนธรรม (Culture Sites) เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน หอสมุด และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

2.ประเภทศิลปะ (Arts) เป็นกลุ่มสื่อผลิตงานสร้างสรรค์ ที่สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ ได้แก่ งานศิลปะ (Visual Arts) เช่น ภาพวาด รูปปั้น ภาพถ่ายและวัตถุโบราณ เป็นต้น ศิลปะการแสดง (Performing Arts) เช่นการแสดง ดนตรี การแสดงละคร การเต้นรำ โอเปร่า ละครสัตว์และการ เชิดหุ่นกระบอก เป็นต้น

3.ประเภทสื่อ (Media) เป็นกลุ่มผลิตงานสร้างสรรค์ที่ สื่อสารกับคนกลุ่มใหญ่ มี2 กลุ่มคือ

3.1 งานสื่อสิ่งพิมพ์ (Publishing and Printed Media) เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์และสิ่งตีพิมพ์
อื่นๆ

3.2 งานโสตทัศน (Audio Visual) เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์วิทยุ และการออกอากาศอื่นๆ

4.ประเภทหน้าที่ (Function Creation) เป็นกลุ่มของสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่
แตกต่างกัน มี 3 กลุ่มคือ 4.1 กลุ่มออกแบบ(Design) เช่นการออกแบบภายในกราฟิก แฟชั่น อัญมณีและของเด็กเล่น
 เป็นต้น 4.2 กลุ่มสื่อสมัยใหม่ (New Media) เช่น ซอฟต์แวร์วิดีโอเกมส์และเนื้อหาดิจิทัล เป็นต้น 4.3 กลุ่มบริการทาง
ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Services) เช่นบริการทางสถาปัตยกรรมโฆษณา วัฒนธรรมและนันทนาการ งานวิจัยและ
พัฒนา บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

11.2 สถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

พื้นที่การปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสาสมัคร ซึ่งเป็นพื้นที่ชนบทเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก กลายเป็นพื้นที่ซึ่งมี
ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม เกิดชนชั้นกลางใหม่ เป็นคนชนบทผู้เท่าทัน และเปิดสู่โลกกว้าง ขณะเดียวกันก็
ถูกมองว่าคนชนบทเหล่านี้ไม่ประมาณตน และถูกหลอกจากนโยบายประชานิยม สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในชนบท
หลายด้านทำให้การพัฒนาชนบทหันกลับมาสู่การพัฒนาในแบบวิถีลักษณะอีกครั้ง กล่าวคือ ชนบทเป็นพื้นที่ภาคเกษตร
พัฒนาคนให้พออยู่พอกิน มีความโอปอ้อมอารี และดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย ขณะที่เมืองคือความเจริญก้าวหน้า
อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ตลอดจนนวัตกรรม ขณะที่ชนบทไม่จำเป็นต้องก้าวหน้าแบบเมือง แต่เป็นชนบทที่ถูกรื้อฟื้น
อดีตอันสงบ ร่มเย็นในความเป็นไทย งานวิจัยของ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ (2548) ระบุว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นถูกเขียน
ให้เห็นถึงสำนึกรักหวงแหนแผ่นดินเกิดยึดโยงเชื่อมต่อกับส่วนกลางอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ศึกษา
ผ่านวัฒนธรรมชุมชนนี้จะได้รับการยอมรับก็ต่อเมื่อบุคคลหรือท้องถิ่นนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความสงบของ
ประวัติศาสตร์ชาติ ภาพชนบท ความเป็นชนบทเป็นสิ่งถูกประดิษฐ์สร้างขึ้นจากชนชั้นกลางในเมือง ผ่านสื่อมวลชน
ภาพยนตร์ เพลง ละครโทรทัศน์ นวนิยาย รายการเรียลลิตี้ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ที่วิ
สาธณะอย่าง ไทยพีบีเอส เป็นแหล่งผลิตซ้ำวาทกรรมทางเลือก “ชุมชนนิยม” ซึ่งเสนอวิถีชีวิตวัฒนธรรมอันสงบเรียบ
ง่ายของชุมชนท้องถิ่น โน้มน้าวให้มาปลูกพืชอินทรีย์ ทำการเกษตรแบบพอเพียง ในอีกด้านหนึ่งการสร้างภาพเป็นไปเพื่อ
การสร้างพื้นที่ชนบทให้เป็นตลาดการบริโภคสินค้า อาหาร และการท่องเที่ยว จินตนาการเหล่านี้สร้างความคาดหวังทาง
สังคมให้แก่คนชนบท ลดทอนชนบทซึ่งไม่มีภาพความสวยงาม ชวนฝันโรแมนติก ของทุ่งหญ้า รวงข้าว ลำธาร และความ
อุดมสมบูรณ์ของป่าชุมชน ปรากฏหลงเหลืออยู่ให้กลายเป็นชนบทที่แตกต่างและเป็นอื่น ในอีกด้าน เกษียร เตชะพีระ
(2556) ระบุว่าประชาธิปไตยแบบตัวแทนสถาปนาความนิยมชมชอบตอบสนองผลประโยชน์แก่ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง
ได้โดยตรง ประชาชนในชนบทสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในรูปของเงินกู้ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับการพักชำระหนี้ ได้รับ
การบริการทางการแพทย์ที่ทั่วถึงจากนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค ทั้งยังมีโครงการเอื้ออาทรช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คน
ชนบท คนข้างล่างที่เรียกว่ารากหญ้าเหล่านี้ ผันตัวเองเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจส่วนกลาง หรือทุนนิยมโลกาภิวัตน์มากขึ้น
ชาลวิทย์ เกษตรศิริ (2555) เห็นว่า เขา/เธอ เหล่านั้น มิใช่ "ชาวนา บ้านนอก โง่ จน เจ็บ" หรือ "มือรับจ้าง" แต่เป็น คน
ใหม่ ที่รู้ เข้าใจ เห็นผลประโยชน์ ของ สิทธิ และ เสี่ยงที่จะเรียกว่า เป็นเกษตรกร ก็ยากจะเรียกว่า ชาวนาผู้ประกอบการ
หรือ ชาวนารายได้ปานกลางหรือ ฯลฯ ก็ดูชัดๆ เชนๆ ผมขอเสนอให้เรียกว่า "ชาวบ้านเมืองกรุง"

ความแตกต่างของความเข้าใจ และความคาดหวังของชนชั้นกลาง คนในเมือง ที่มีต่อชนบท กับลักษณะของ
ชนบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการลุกขึ้นมากำหนดทิศทางการพัฒนาด้วยตนเอง กลายเป็นเรื่องการขัดกันทางวัฒนธรรม
และการไม่ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ชนบทไทยและเมืองได้เบนเข้าหากัน เป็นชนบทที่พราวดอล เกิดการ
ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคน กลายเป็นลูกผสม (hybridity) ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่อาณาบริเวณเฉพาะของ

ตนเอง ซึ่งแตกต่างจากชนบทในอดีตที่ตรงข้ามกับเมือง ด้านหนึ่งของการศึกษาชนบทที่ผสมผสาน เป็นคนชนบททั้งเมือง ชนชั้นกลางใหม่ เป็นชาวบ้านเมืองกรุง ได้เปลี่ยนมุมมองที่มีต่อชนบทจากชนบทที่อยู่ตรงข้ามกับ คนชนบทกลายเป็นตัว แสดงทางการเมือง มีความเป็นพลเมือง และมีสำนึกสากลในความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน แต่ความไม่เข้าใจ ชนบทของคนเมือง กลับทวีความรุนแรงขึ้นจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา คนชนบทถูกผลักไสให้กลับเข้าไปอยู่ใน พื้นที่การพัฒนาแบบเดิม คือ สังคมเกษตร พึ่งตนเอง และพอยู่พอกิน ซึ่งเป็นความรุนแรงของไม่ยอมรับความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม และบีบบังคับ ให้จำยอมด้วยสิ่งที่เรียกว่า “การพัฒนา”

12. ผลกระทบจาก ข้อ 11.1 และ 11.2 ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

1) เมื่อโลกหันกลับมาให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม (cultural turn) ทั้งในมิติการสร้างสันติภาพ และการอยู่ ร่วมกันบนความแตกต่าง และมิติของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ใช้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเป็นท้องถิ่น มาสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ และการบริการ ที่เรียกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (creative industry)

2) ขณะที่ชนบทได้เปลี่ยนแปลงไปจนเท่าทันเมืองในด้านความรู้ ความเป็นประชาธิปไตย และเคารพในสิทธิ เสรีภาพของตนเองโดยไม่ยอมตามให้ถูกล่วงละเมิดอีกต่อไป การศึกษาเรียนรู้ การทำงานพัฒนา ภายใต้การลงมือปฏิบัติ โดยหลักสูตรส่งบัณฑิตอาสาสมัครไปอยู่ในพื้นที่ชนบทจำเป็นต้องเปลี่ยนไป ไม่ใช่การเข้าไปให้ความช่วยเหลือ พัฒนา ในแบบเดิม ไม่ใช่การสร้างสูตรสำเร็จ กะเกณฑ์ว่าชนบทจะต้องเป็นแบบใดแบบหนึ่งที่กำหนดไปจากส่วนกลาง และที่สำคัญคือ ไม่ใช่วางบทบาทเป็น ครู หมอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือนักการตลาด นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เข้าใจ เอาว่าชนบทยังขาดแคลนไม่เพียงพออีกต่อไป

3) บัณฑิตอาสาสมัครจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพัฒนาใหม่ๆ ในรูปของนวัตกรรม ที่ผลิตสร้าง ขึ้นจากฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และบริบทของชุมชน มีความเข้าใจสถานการณ์ชนบทที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความรู้ เพียงพอที่จะผลิตงานสร้างสรรค์การพัฒนาในเชิงนวัตกรรมที่มาจากท้องถิ่น โดยมีชุมชนเป็นฐาน (community base)

4) บทบาทของบัณฑิตอาสาสมัครจะเปลี่ยนไปเป็นผู้สร้างสรรค์กระบวนการพัฒนา เสมือนเป็นพ่อครัว แม่ครัว ที่จัดสรรวัตถุดิบในท้องถิ่นมาปรุงรสประกอบเป็นอาหาร และใช้อาหารนั้นเป็นเครื่องมือหรือนวัตกรรมเพื่อสร้างการ เปลี่ยนแปลง ภายใต้พื้นฐานความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษามาในระดับปริญญาตรีของผู้ที่สมัครเข้ามาเป็นบัณฑิต อาสาสมัคร

5) หลักสูตรนี้จึงต่างไปจากนักการตลาดชุมชน หรือนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่นิยมเปิดสอนกันอยู่ในเวลานี้ แต่เป็นนักจัดกระบวนการพัฒนา ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้ และเข้าใจอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อสร้างให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงโดยตัวของชุมชนเอง เรียกว่า นักสร้างสรรค์กระบวนการพัฒนา (development process creator)

6) บัณฑิตอาสาสมัครจะมีคุณลักษณะสำคัญที่จะต้องเข้าใจวัฒนธรรม บริบทของชุมชน ในฐานะที่เป็น “คนใน” รับรู้ถึงปัญหา ความรู้สึกนึกคิด สำนึก และตัวตนของชุมชนที่เข้าไปอาศัยอยู่ ซึ่งจะช่วยปลูกฝังสำนึกของการอยู่ร่วมกัน การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมของผู้ให้และผู้รับ ตลอดจนการไม่เพิกเฉยต่อความไม่เป็นธรรมที่ ดำรงอยู่ในสังคม รู้จักและเข้าใจผู้ที่ถูกกระทำ คนเล็กคนน้อย ผู้ถูกผลักไสให้กลายเป็นอื่น

7) คุณลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการที่บัณฑิตอาสาสมัครต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ และทำงานร่วมกับชาวบ้าน ในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร ซึ่งจะเปิดโลกทัศน์ มุมมองใหม่ ชนบทจึงยังคงเป็น ทรัพยากรของการเรียนรู้ และการลงมือปฏิบัติงานพัฒนา

12.1 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตร (บัณฑิตอาสาสมัคร) ยังมีความจำเป็นที่จะต้องบ่มเพาะบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีจากสาขาวิชาต่างๆ ทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ให้มีสำนึกรับใช้ สังคม เสียสละที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพความเป็นพลเมืองใส่ใจสังคม การมีจิต

สาธารณะ สำนึกความรับผิดชอบต่อการทำงานอาสาสมัคร มีความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้บัณฑิตอาสาสมัครที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้จะต้อง สามารถทำงานให้บริการชุมชนตอบสนองความต้องการของสังคมชนบท สังคมพหุวัฒนธรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต รวมทั้งความสามารถรวบรวมข้อมูล ค้นคว้า วิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมการพัฒนาที่มาจากท้องถิ่น เป็นผู้นำกระบวนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์ความต้องการ และสร้างสำนึกความเป็นเจ้าของ ด้วยการเรียนรู้ สร้างกระบวนการพัฒนา และร่วมใช้ชีวิตทำงานบริการชุมชนจนนำไปสู่นวัตกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะบ่มเพาะสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม จิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม พร้อมทั้งจะเสียสละทำงานเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม

12.2 ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

การปรับปรุงหลักสูตรเป็นไปเพื่อปรับบทบาทการเรียนรู้ และการบริการชุมชน ของบัณฑิตอาสาสมัคร ให้สอดคล้องกับการทางเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของชนบท เพื่อให้การจัดการศึกษาตอบสนองต่อการประเด็นปัญหาสำคัญของประเทศ และความต้องการกำลังคนในการทำงานพัฒนาในพื้นที่สนามที่เปลี่ยนรูปแบบไป ผู้เรียนในหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทดลอง ฝึกฝน ด้วยการลงมือปฏิบัติ บ่มเพาะสำนึกของความเสียสละ เข้าใจ และเห็นใจผู้อื่นจากการไปร่วมใช้ชีวิตในหมู่บ้านที่มีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งจะบ่มเพาะให้เป็นบัณฑิตผู้เข้าใจ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและท้องถิ่น ไปพร้อม ๆ กับการสร้างสรรค์นวัตกรรมพัฒนา โดยหลักสูตรยังคงไว้ซึ่งการผลิตบัณฑิตที่มีสำนึกกับใช้สังคมและจิตสาธารณะที่จะทำงานเพื่อส่วนรวม ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถาบัน

13. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในวิทยาลัย/คณะ/ภาควิชาอื่น

13.1 รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนโดยวิทยาลัย/คณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

ไม่มี

13.2 รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้วิทยาลัย/คณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

ไม่มี

13.3 การบริหารจัดการ

ไม่มี

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

1. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1 ปรัชญา

เรียนรู้การทำงานพัฒนาในวัฒนธรรมที่แตกต่างด้วยการลงมือปฏิบัติงานอาสาสมัคร จัดการเรียนรู้โดยจัดประสบการณ์ให้บัณฑิตทำงานให้บริการแก่ชุมชนที่มีความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรม สัมผัสเรียนรู้วิถีชีวิตและปัญหาของประชาชน เพื่อบ่มเพาะบัณฑิตให้มีสำนึกรับใช้สังคม ภายใต้ปรัชญาและกระบวนการการเรียนรู้การทำงานให้บริการแก่สังคม (Service-learning)

1.2 ความสำคัญ

หลักสูตรมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม (cultural turn) ทั้งในมิติการสร้างสันติภาพ และการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และมิติของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่ใช้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ความเป็นท้องถิ่น มาสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ และการบริการ ที่เรียกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (creative industry) ขณะที่ชนบทได้เปลี่ยนแปลงไปจนเท่าทันเมืองในด้านความรู้ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพ ปกป้องในสิทธิ เสรีภาพของตนเอง

การศึกษาเรียนรู้ การทำงานพัฒนา ภายใต้การลงมือปฏิบัติโดยหลักสูตรส่งบัณฑิตอาสาสมัครไปอยู่ในพื้นที่ชนบทจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไป ไม่ใช่การเข้าไปให้ความช่วยเหลือ พัฒนา ในแบบเดิม ไม่ใช่การสร้างสูตรสำเร็จ กะเกณฑ์ว่าชนบทจะต้องเป็นแบบใดแบบหนึ่งที่กำหนดไปจากส่วนกลาง และที่สำคัญคือ ไม่ใช่วางบทบาทเป็น ครู หมอ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือนักการตลาด นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เข้าใจว่าชนบทยังขาดแคลนไม่เพียงพออีกต่อไป หากแต่บัณฑิตอาสาสมัครจะต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพัฒนาใหม่ๆ ในรูปของนวัตกรรม ที่ผลิตสร้างขึ้นจากฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และบริบทของชุมชน มีความเข้าใจสถานการณ์ชนบทที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความรู้เพียงพอที่จะผลิตงานสร้างสรรค์การพัฒนาในเชิงนวัตกรรมที่มาจากท้องถิ่น โดยมีชุมชนเป็นฐาน (community based) จึงมีความจำเป็นจะต้องจัดกระบวนการการเรียนรู้แก่ผู้ที่เข้ามาเรียน ในหลักสูตร ในลักษณะมหาวิทยาลัยที่สามารถบูรณาการองค์ความรู้จากหลากหลายสาขาวิชา “บัณฑิตอาสาสมัคร” ต้องมีความรู้ด้านสังคมศาสตร์การพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย อนุสาขาวิชา ทั้งด้านการพัฒนา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์การพัฒนา การพัฒนาชุมชน การวิจัยทางสังคม ซึ่งจะเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ชุมชน สังคม ที่มีความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งยังต้องมีทักษะการบริหารจัดการการจัดกระบวนการกลุ่ม ความเป็นผู้นำ การเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ด้านการบริหารรัฐกิจ และการบริหารองค์กร รวมถึงการนำองค์ความรู้ข้ามสาขาวิชาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในส่วนของการประดิษฐ์สร้างนวัตกรรมมาใช้ในการทำงานพัฒนา นอกจากนี้บัณฑิตอาสาสมัครที่เข้าไปทำงานในกลุ่มชาติพันธุ์ยังต้องเรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าไปทำงานในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโครงการที่บัณฑิตอาสาสมัครเลือกไปปฏิบัติงาน และพื้นฐานความรู้เดิมของบัณฑิตอาสาสมัคร เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตรนี้จะต้องปฏิบัติงาน โดยดำเนินการโครงการพัฒนาเพื่อบริการชุมชน และที่สำคัญมากคือ จะต้องมีส่วนมีความรับผิดชอบ เข้าใจและมีคุณธรรม ที่จะไม่ล่วงละเมิดต่อศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ในการทำงานพัฒนา

บทบาทของบัณฑิตอาสาสมัครจึงเป็นผู้สร้างสรรค์กระบวนการพัฒนา เสมือนเป็นพ่อครัว แม่ครัว ที่จัดสรรวัตถุดิบในท้องถิ่นมาปรุงรสประกอบเป็นอาหาร และใช้อาหารนั้นเป็นเครื่องมือหรือนวัตกรรมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ภายใต้พื้นฐานความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษามาในระดับปริญญาตรีของผู้ที่สมัครเข้ามาเป็นบัณฑิตอาสาสมัคร

หลักสูตรนี้จึงต่างไปจากนักการตลาดชุมชน หรือนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่นิยมเปิดสอนกันอยู่ในเวลานี้ แต่เป็นนักจัดกระบวนการพัฒนา ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้ และเข้าใจอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตัวของชุมชนเอง เรียกว่า นักสร้างสรรค์กระบวนการพัฒนา (development process creator)

บัณฑิตอาสาสมัครจะมีคุณลักษณะสำคัญที่จะต้องเข้าใจวัฒนธรรม บริบทของชุมชน ในฐานะที่เป็น “คนใน” รับรู้ถึง ปัญหา ความรู้สึกนึกคิด สำนึก และตัวตนของชุมชนที่เข้าไปอาศัยอยู่ ซึ่งจะช่วยปลูกฝังสำนึกของการอยู่ร่วมกัน การ เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมของผู้ให้และผู้รับ ตลอดจนการไม่เพิกเฉยต่อความไม่เป็นธรรมที่ดำรงอยู่ ในสังคม รู้จักและเข้าใจผู้ที่ถูกรักษา คนเล็กคนน้อย ผู้ถูกผลักไสให้กลายเป็นอื่น คุณลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการ ที่บัณฑิตอาสาสมัครต้องเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ และทำงานร่วมกับชาวบ้าน ในบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นระยะเวลาที่ นานพอสมควร ซึ่งจะเปิดโลกทัศน์ มุมมองใหม่ ชนบทจึงยังคงเป็นทรัพยากรของการเรียนรู้ และการลงมือปฏิบัติงาน พัฒนา

1.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) มีสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม รักความเป็นธรรม พร้อมจะเป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- 2) มีความรู้ในลักษณะพหุสาขาวิชา สามารถทำความเข้าใจสังคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน พัฒนาร่วมกับประชาชน
- 3) สามารถทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ต่าง และซับซ้อนทางวัฒนธรรมได้

2. แผนพัฒนาปรับปรุง

คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในรอบการศึกษา (1 ปี)

การพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
1.การจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้วยการเรียนรู้จากการทำงานให้ บริการแก่สังคม (service- learning)	1.สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการพัฒนา ที่มี ความต้องการผู้ปฏิบัติงานพัฒนาใน ระดับชุมชน หมู่บ้าน เพื่อส่งบัณฑิตอาสาสมัครไปปฏิบัติงาน เรียนรู้ในพื้นที่	1.โครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัย และหน่วยงานภายนอก
	2.จัดการเรียนการสอน และการ ประเมินผลในเชิงบูรณาการระหว่างการ เรียนรู้และการทำงานบริการสังคม	1.แบบ มคอ.3 และ 4 ในแต่ละวิชา มี กิจกรรม หรือกระบวนการเรียนรู้ในพื้นที่ ภาคสนามอย่างน้อย 1 ครั้งในการเรียน การสอนภาควิชาการ 2.แบบ มคอ.5 และ 6 ในแต่ละวิชา มีการ ประเมินผลที่สะท้อนให้เห็นถึงผลการ เรียนรู้ ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ
2.การสร้างองค์ความรู้ท้องถิ่นใน สภาวะ ร่วมสมัย	1.ส่งเสริมวิจัยเฉพาะเรื่องในประเด็นศึกษา ที่เชื่อมโยงกับสังคมพหุวัฒนธรรม หรือ นวัตกรรมทางสังคมเพื่อท้องถิ่น	1.รายงานการวิจัยเฉพาะเรื่อง/หัวข้อ การ วิจัยเฉพาะเรื่องเป็น เรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สังคม วัฒนธรรม ชามพรแดน และ นวัตกรรมทางสังคมเพื่อท้องถิ่นรวมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 จากจำนวนงานวิจัย เฉพาะเรื่องทั้งหมดต่อปี

การพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	2.การสร้างความรู้ด้านการพัฒนา ในด้านกระบวนการ รูปแบบ การปฏิบัติ รวมทั้งงานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมด้านการพัฒนา ที่มาจากฐานวัฒนธรรม บริบททางสังคมของท้องถิ่น	1.ผลงานวิจัย หรืองานสร้างสรรค์ และโครงการที่บัณฑิตอาสาสมัครดำเนินการในพื้นที่ปฏิบัติงานสนาม ต้องพัฒนาขึ้นมาจากฐานวัฒนธรรม และบริบททางสังคมของท้องถิ่น
3.สร้างความชำนาญเฉพาะ ความภาคภูมิใจ และความเชื่อมั่นในศักยภาพตนเองของผู้ผ่านการเรียนในหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร	1.รูปแบบการเรียนการสอน เน้นการสร้างเสริมพลังความคิดสร้างสรรค์ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	1.เนื้อหาการสอนในแต่ละรายวิชา เน้นไปสู่การสร้างเสริมพลังให้กับบัณฑิตอาสาสมัคร ในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง นักนวัตกรรมด้านการพัฒนา และการเป็นนักพัฒนาที่สามารถสร้างสรรค์งานพัฒนาตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยร่วมสมัย

หมวดที่ 3. ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

1. ระบบการจัดการศึกษา

1.1 ระบบ

ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้ โดยใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 8 สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ

1.2 การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

มีการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ในการเรียนชั้นปีที่ 1

1.3 การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

2. การดำเนินการหลักสูตร

2.1 วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

วัน – เวลาราชการปกติ

เรียนวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เวลา 09.00 น. ถึง 16.00 น.

ภาคการเรียนที่ 1 เดือนสิงหาคม – ธันวาคม

ภาคการเรียนที่ 2 เดือนมกราคม – พฤษภาคม

ภาคฤดูร้อน เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม

2.2 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาต้องเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1) ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยรับรองวิทยฐานะ
- 2) ผู้เข้าศึกษามีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะทำประโยชน์เพื่อสังคม มีประสบการณ์ทำงานด้านการพัฒนา และเคยทำงานร่วมกับชุมชน
- 3) การรับเข้านักศึกษาต่างประเทศ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและเป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

- 1) การคัดเลือกผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาให้เป็นไปตามข้อกำหนดของวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ โดยมีการสอบข้อเขียน และการสอบสัมภาษณ์
- 2) การคัดเลือกนักศึกษาต่างประเทศให้อยู่ในความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษา

2.3 ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า และ 2.4 กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา

ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า	กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา
ทักษะการเขียน การคิด วิเคราะห์	เน้นการจัดการเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมี ปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (active learning) โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติในทุกวิชา
สำนึกความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย และทัศนคติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	ผู้เรียนจะต้องพักค้างในศูนย์ฝึกอบรมบัณฑิตอาสาสมัคร ตลอดระยะเวลา 3 เดือน โดยถือเป็นกิจกรรมของการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร
ทักษะการทำความเข้าใจชุมชน และการทำงานชุมชน	มีการฝึกปฏิบัติการศึกษา ทำความเข้าใจ และปฏิบัติงานในชุมชนหรือจัดสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญจริงในทุกรายวิชา
<u>นักศึกษาต่างประเทศ</u>	
1. ทักษะการปรับตัว	1. จัดหาพี่เลี้ยงและเพื่อนสนิทที่เป็นคนไทย ให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด
2. ทักษะการเขียนภาษาไทย	2. จัดกระบวนการให้เกิดการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาไทย

2.5 แผนการรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ 5 ปี

ในแต่ละปีการศึกษาจะรับนักศึกษาละ 15 คน

จำนวนนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	2563	2564	2565	2566	2567
ชั้นปีที่ 1	15	15	15	15	15
คาดว่าจะจบการศึกษา	15	15	15	15	15

2.6 งบประมาณตามแผน

ใช้งบประมาณ ดังนี้

1. งบบุคลากร	2,609,880 บาท
หมวดค่าจ้างประจำ	298,200 บาท
เงินอุดหนุน (เงินเดือนพนักงาน)	2,311,680 บาท
2. งบดำเนินงาน	9,056 บาท
หมวดค่าใช้สอย	9,056 บาท
3. งบลงทุน	80,846.80 บาท
หมวดครุภัณฑ์ (จำนวน 404,234บาท/5ฝ่าย)	80,846.80 บาท
หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (ใช้ร่วมกับงานบริหารและหลักสูตรอื่นๆ)	- บาท
4. งบเงินอุดหนุน	1,020,056.38 บาท
งบเงินอุดหนุน (งบประมาณรายจ่ายจากรายได้หน่วยงาน)	277,705.52 บาท
งบเงินอุดหนุน (งบประมาณแผ่นดิน ซึ่งมีรายการงบดำเนินงาน และโครงการต่างๆ ของ ป.บอ)	742,350.86 บาท
รวมทั้งสิ้น	<u>3,719,839.18 บาท</u>

ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา 123,994 บาทต่อปี โดยมีการบริหารจัดการเป็นโครงการปกติ ใช้งบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายจากรายได้หน่วยงานที่ได้รับจัดสรร

2.7 ระบบการศึกษา

- แบบชั้นเรียน
- แบบทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก
- แบบทางไกลผ่านสื่อแพรภาพและเสียงเป็นสื่อหลัก
- แบบทางไกลทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อหลัก (E-learning)
- แบบทางไกลทางอินเทอร์เน็ต
- อื่นๆ (ระบุ)

2.8 การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา และการลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย

การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 42-45 และประกาศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่องการลงทะเบียนเรียนข้ามหลักสูตรและการลงทะเบียนข้ามสถาบัน พ.ศ. 2560

3. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

3.1 หลักสูตร

3.1.1 จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาศึกษา

จำนวนหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตร 33 หน่วยกิต

ระยะเวลาศึกษา เป็นหลักสูตรแบบเต็มเวลา นักศึกษาต้องใช้ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 2 ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกินกว่า 4 ภาคการศึกษาปกติ

3.1.2 โครงสร้างหลักสูตร

นักศึกษาจะต้องจัดทะเบียนศึกษารายวิชา รวมไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต โดยศึกษาตามโครงสร้างและองค์ประกอบ ดังนี้

1. วิชาบังคับ	27	หน่วยกิต
1.1 การศึกษารายวิชา	18	หน่วยกิต
• หมวดวิชาเสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะการเป็นบัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง	3	หน่วยกิต
• หมวดวิชาทักษะการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์	9	หน่วยกิต
• หมวดวิชาแนวคิดทางสังคมและการพัฒนา	6	หน่วยกิต
1.2 การปฏิบัติงานสนาม	9	หน่วยกิต
2. การวิจัยเฉพาะเรื่อง	6	หน่วยกิต

3.1.3 รายวิชาในหลักสูตร

3.1.3.1 รหัสวิชา

รายวิชาในหลักสูตรประกอบด้วย อักษรย่อ 2 ตัวและตัวเลข 3 ตัว มีความหมาย ดังนี้

อักษรย่อ บอ./GV หมายถึง รายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรของวิทยาลัย

เลขหลักหน่วย	หมายถึง	ลำดับวิชาของแต่ละหมวด
0-9	หมายถึง	ลำดับวิชาของแต่ละหมวด
เลขหลักสิบ	หมายถึง	หมวดของลักษณะวิชา
1	หมายถึง	หมวดวิชาเสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะการเป็นบัณฑิตอาสาสมัคร และความเป็นพลเมือง
2	หมายถึง	หมวดวิชาทักษะการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์
3	หมายถึง	หมวดวิชาแนวคิดทางสังคมและการพัฒนา
4	หมายถึง	วิชาการปฏิบัติงานสนาม
5	หมายถึง	วิชาการวิจัยเฉพาะเรื่อง
เลขหลักร้อย	หมายถึง	ระดับของวิชา
5	หมายถึง	วิชาการระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

3.1.3.2 วัตถุประสงค์ของรายวิชา

หมวดวิชาเสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะการเป็นบัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง

1. เพื่อปลูกค่านิยมและความตระหนักใน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเป็นธรรม และความเป็นประชาธิปไตย

2. เพื่อเรียนรู้ถึงคุณลักษณะเฉพาะ อัตลักษณ์ของการเป็นบัณฑิตอาสาสมัคร

หมวดวิชาเสริมสร้างทักษะการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

1. เพื่อให้สามารถใช้วิถีวิทยา เครื่องมือ ของการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

2. เพื่อให้นักศึกษามีทักษะในการบริหารจัดการโครงการพัฒนา

หมวดวิชาแนวคิดทางสังคมและการพัฒนา

1. เพื่อให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพัฒนาการและสถานการณ์ของสังคมไทยในบริบทโลกาภิวัตน์อย่างรอบด้าน

2. เพื่อให้นักศึกษามีหลักการและวิธีคิดในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางสังคมร่วมสมัย

3. เพื่อให้นักศึกษามีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม และการพัฒนาเพียงพอต่อการปฏิบัติงานภาคสนามและเขียนรายงานการวิจัยเฉพาะเรื่อง

3.1.3.3 รายวิชาและข้อกำหนดของหลักสูตร

1. วิชาบังคับ

27 หน่วยกิต

1.1 การศึกษารายวิชา 18 หน่วยกิต : นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาจาก หมวดวิชาเสริมสร้างจิตสำนึกทักษะการเป็นบัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง หมวดวิชาเสริมสร้างทักษะการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ หมวดวิชาแนวคิดทางสังคมและการพัฒนา รวมจำนวน 18 หน่วยกิต ดังนี้

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ-ศึกษาด้วยตนเอง)
	<ul style="list-style-type: none"> ● หมวดวิชาเสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะการเป็นบัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง 	3 หน่วยกิต
บอ.510	บัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง	3 (2-2-8)
GV510	Graduate Volunteer and Citizenship	
	<ul style="list-style-type: none"> ● หมวดวิชาทักษะการทำงานพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ 	9 หน่วยกิต
บอ.520	แนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา	3 (3-0-9)
GV520	Concepts and Methodology of Qualitative Research for Development	
บอ.521	กระบวนการทำงานชุมชน	3 (3-0-9)
GV521	Community Work Process	
บอ.522	ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมการพัฒนา	3 (3-0-9)
GV522	Creative Thinking and Development Innovation	
	<ul style="list-style-type: none"> ● หมวดวิชาแนวคิดทางสังคมและการพัฒนา 	6 หน่วยกิต
บอ.530	การพัฒนาในสังคมพหุวัฒนธรรม	3 (3-0-9)
GV530	Development in Multicultural Society	
บอ.531	การเปลี่ยนผ่านของชนบท – เมือง และการพัฒนา	3 (3-0-9)
GV531	Rural – Urban Transformation and Development	
	1.2 การปฏิบัติงานสนาม	9 หน่วยกิต
บอ.540	การปฏิบัติงานอาสาสมัครในสังคมพหุวัฒนธรรม	9 (ฝึกปฏิบัติจำนวน 27 สัปดาห์)
GV540	Volunteer Work in Multicultural Society	
	2. การวิจัยเฉพาะเรื่อง	6 หน่วยกิต
บอ.550	การวิจัยเฉพาะเรื่อง	6 (0-12-24)
GV550	Special Research	

3.1.4 แสดงแผนการศึกษา

ปีการศึกษาที่ 1			
ภาคเรียนที่ 1		ภาคเรียนที่ 2	
บอ.510	บัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง	3 หน่วยกิต	บอ.540 การปฏิบัติงานอาสาสมัครในสังคม พหุวัฒนธรรม 9 หน่วยกิต
บอ.520	แนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา	3 หน่วยกิต	
บอ.521	กระบวนการทำงานชุมชน	3 หน่วยกิต	
บอ.522	ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรม	3 หน่วยกิต	
บอ.530	การพัฒนาในสังคมพหุวัฒนธรรม	3 หน่วยกิต	
บอ.531	การเปลี่ยนผ่านของชนบท – เมืองและการพัฒนา	3 หน่วยกิต	
รวม	18	หน่วยกิต	รวม 9 หน่วยกิต

ภาคฤดูร้อน ปีการศึกษาที่ 1		
บอ.550	การวิจัยเฉพาะเรื่อง	6 หน่วยกิต
รวม	6	หน่วยกิต

3.1.5 คำอธิบายรายวิชา

บอ.510 บัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง 3 (2-2-8)

GV.510 Graduate Volunteer and Citizenship

แนวคิด ค่านิยม และอุดมการณ์อาสาสมัครและความเป็นบัณฑิตอาสาสมัคร ปรัชญาด้านจริยธรรมกับการพัฒนา ความเป็นพลเมืองต้นรู้ โดยการเคารพหลักสิทธิ เสรีภาพ ความเป็นธรรม และความเท่าเทียม บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ผ่านการทำกิจกรรมและโครงการอาสาสมัคร

Concepts, values, and ideologies of volunteer and being a graduate volunteer. Philosophy of ethics and development. Being active citizens with respect the rights, freedom, equity and equality on the principle of democracy participation and social/community responsibility through voluntary activities and projects.

บอ.520	แนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา	3 (3-0-9)
GV.520	Concepts and Methodology of Qualitative Research for Development แนวคิดการวิจัยที่ใช้กระบวนการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากชุมชนที่คำนึงถึงบริบททางสังคมในพื้นที่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแสวงหาและผลิตสร้างความรู้ของชุมชนร่วมกับนักวิจัย เพื่อการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	
	Creative approach and qualitative research for development focus on community participation and social context in the studied areas aiming to empower the community, search for knowledge and solve problems together with community.	
บอ.521	กระบวนการทำงานชุมชน	3 (3-0-9)
GV.521	Community Work Process แนวคิดและหลักการทำงานในชุมชนร่วมกับบุคคล หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะกับองค์กรภาคประชาชน ในพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรม ฝึกฝนทักษะการเป็นกระบวนการ และทักษะการทำงานที่จำเป็น รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือการทำงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการผลิตสื่อเผยแพร่ผลงานการพัฒนาต่อสาธารณะ เรียนรู้การเสริมสร้างบทบาทให้กับชุมชน การวางแผน การจัดการงานในชุมชน การระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนา รวมทั้งการติดตามและประเมินผลโครงการ	
	Concepts and principles in working with individual, community, and agencies both governmental and non-governmental ones in the multiple cultural societies. Practice skill of organizers and other skills necessary, including develop working tools, use of communication technology, produce media concerning development work and disseminate to public. Learn and strengthen community roles of community planning, resource mobilization and also follow up and evaluate projects.	
บอ.522	ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมการพัฒนา	3 (3-0-9)
GV.522	Creative Thinking and Development Innovation การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการออกแบบความคิด แนวทางการสร้างนวัตกรรมที่นำมาสู่การสร้างสรรค์ออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ บริบททางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และตระหนักถึงความแตกต่างหลากหลายของคน ชุมชน สังคม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรม การพัฒนาที่เท่าเทียม ผ่านการศึกษกรณีตัวอย่างการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาในระดับชุมชน ท้องถิ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ออกแบบและเขียนโครงการ การดำเนินงานและการประเมินผลโครงการในเชิงนวัตกรรม	
	Develop creativities, process of creative thinking design, innovation for development and problem solving relevance to situation and cultural context of local community. Create awareness of differences and diversities of individual community/society. Promote equal access and utilization of development innovation via case studies of community development innovation from both domestic and foreign communities. Design, develop and evaluate projects.	

บอ.530 การพัฒนาในสังคมพหุวัฒนธรรม 3 (3-0-9)

GV.530 Development in Multicultural Society

ความหมายและแนวคิดของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยด้านต่างๆ ปัญหาความขัดแย้งและอคติที่มาจากความไม่ยอมรับความแตกต่าง การจัดการอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาและอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีความหลากหลายในด้านชาติพันธุ์ สถานะความเป็นพลเมือง ศาสนา เพศ ความเห็นต่างทางการเมือง และอื่นๆ

Definitions, concepts of multicultural society in terms of history, conflicts and prejudice against differences. Constructive management for development and competence of living together with diversity of ethnics, citizenship, religious, sexuality, and political stands, etc.

บอ.531 การเปลี่ยนผ่านของชนบท – เมือง และการพัฒนา 3 (3-0-9)

GV.531 Rural – Urban Transformation and Development

แนวคิด รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทไทยที่เชื่อมโยง สัมพันธ์กับกระแสโลก การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมอุตสาหกรรม สังคมสมัยใหม่ และสังคมหลังสมัยใหม่ ทั้งการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ – สังคม วัฒนธรรม การเคลื่อนไหว ต่อสู้ และวิถีชีวิตอันเป็นผลมาจากการพัฒนา

Concepts and forms of change in Thai rural community which relates to the world trends. Transformation from agricultural to industrial societies, modern to postmodern societies. Socio-economic and cultural Structural transformation. Changes in processes of social movement and ways of living due to development processes.

บอ.540 การปฏิบัติงานอาสาสมัครในสังคมพหุวัฒนธรรม 9 (ฝึกปฏิบัติจำนวน 27 สัปดาห์)

GV.540 Volunteer Work in Multicultural Society

เรียนรู้โดยการทำงานบริการชุมชนจากสถานการณ์จริงของสังคมไทย หรือประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน ฝึกฝนตนเองให้ดำรงชีวิตและทำงานพัฒนาภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวิถีชีวิตปกติของตนเอง พัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัครและสำนึกความเป็นพลเมือง โดยการทำงานบริการชุมชน ตั้งแต่ริเริ่ม วางแผน ดำเนินการ ประเมินผลโครงการ และเผยแพร่ขยายผลโครงการสู่สาธารณะ มีกำหนดระยะเวลาฝึกปฏิบัติรวม 27 สัปดาห์

The course offers service learning through the real situation in Thai society or a neighborhood countries. By taking this course, students will learn about living, working, and studying development process in a difference of sociocultural context. The course will develop volunteer mind and civil consciousness consisting in process of community service as follow; creating, planning, operating, evaluating, and extending of development project.

บอ.550 การวิจัยเฉพาะเรื่อง 6 (0-12-24)

GV.550 Special Research

วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียง หรือสร้างสรรค์ผลงาน ในรูปแบบรายงานวิจัย หรือการประดิษฐ์ การออกแบบ หรืองานสร้างสรรค์อื่น โดยนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการใช้ชีวิตและการทำงานอาสาสมัครในพื้นที่ปฏิบัติงานสนาม ผสานกับความรู้ทางสังคมศาสตร์หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพัฒนา หรือสร้างสรรค์ผลงานชิ้นใหม่ โดยแสดงถึงกระบวนการ ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักวิชาการ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนในวงกว้าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสังคมโดยทั่วไป วัดผลการศึกษาเป็น 2 ระดับ : S (ใช้ได้) และ U (ยังใช้ไม่ได้)

Special research is a course allowing student to integrate their knowledge and experience in term of a research report or one of the creation types. A student shall apply their learning, analyzing, synthesizing skills in his/her field study areas to the report or the creation. The student will demonstrate investigational process under the academic disciplines and publicizing for community or social service. Assessment criteria : S (Satisfactory) and U (Unsatisfactory)

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือการฝึกปฏิบัติ)

วัตถุประสงค์ของวิชาการปฏิบัติงานสนาม บอ.540 การปฏิบัติงานอาสาสมัครในสังคมพหุวัฒนธรรม 9 หน่วยกิต

1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ชุมชนจากสถานการณ์ที่เป็นจริงของสังคมไทย และฝึกฝนตนเองให้ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวิถีชีวิตปกติของตนเอง

2. เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาจิตสำนึกอาสาสมัคร โดยการให้บริการชุมชนและปฏิบัติงานในโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย

4.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของประสบการณ์ภาคสนาม

4.1.1 สามารถปฏิบัติทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีมทั้งในบทบาทผู้นำและผู้ตาม

4.1.2 สามารถปฏิบัติทักษะในการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการโครงการพัฒนา และเผยแพร่ความสำเร็จสู่สาธารณะ

4.1.3 สามารถปรับตัวอยู่ร่วม และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

4.1.4 มีจิตสาธารณะ และสำนึกความเป็นพลเมือง

4.2 ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ 2 จำนวน 27 สัปดาห์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – พฤษภาคม ปีการศึกษาที่ 1

4.3 การจัดเวลาและตารางสอน

4.3.1 เตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงานสนาม 1 สัปดาห์แรก

4.3.2 ปฏิบัติงานสนามช่วงที่ 1 12 สัปดาห์

4.3.3 สัมมนาระหว่างปฏิบัติงานสนามและสัมมนาเชิงปฏิบัติการการวิจัยเฉพาะเรื่อง 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 13)

4.3.4 ปฏิบัติงานสนามช่วงที่ 2 13 สัปดาห์

4.3.5 สัมมนาทางวิชาการ 1 สัปดาห์ (สัปดาห์สุดท้าย สัปดาห์ที่ 27)

5. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์

วัตถุประสงค์ของวิชา บอ.550 การวิจัยเฉพาะเรื่อง 6 หน่วยกิต

1. เพื่อให้นักศึกษาผู้ปฏิบัติงานสนามได้นำประสบการณ์การใช้ชีวิตและการทำงานอาสาสมัครในพื้นที่ มาเรียบเรียงเป็นความรู้ทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือโครงการในพื้นที่ปฏิบัติงานและสังคมโดยทั่วไป

2. เพื่อรวบรวมความรู้ในประเด็นต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตชาวชนบทกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและการพัฒนาสังคม

5.1 คำอธิบายโดยย่อ

เรียบเรียงประสบการณ์การใช้ชีวิตและการทำงานอาสาสมัครในพื้นที่ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อเป็นความรู้ทางวิชาการอันจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือโครงการในพื้นที่ปฏิบัติงานและสังคมโดยทั่วไป

5.2 มาตรฐานผลการเรียนรู้

นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย สามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้มาเรียบเรียงวิเคราะห์สังเคราะห์ในรูปแบบงานเขียนทางวิชาการหรืองานสร้างสรรค์อื่นได้

5.3 ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาฤดูร้อน (มิถุนายน – กรกฎาคม) 8 สัปดาห์ ปีการศึกษาที่ 1

5.4 จำนวนหน่วยกิต

6 หน่วยกิต

5.5 การเตรียมการ

นักศึกษาจะจดทะเบียนได้ เมื่อผ่านการวัดผลการปฏิบัติงานภาคสนามได้ค่าระดับ ไม่ต่ำกว่า B หลังจากจดทะเบียนแล้วนักศึกษาต้องเสนอเค้าโครงการวิจัยเฉพาะเรื่อง ต่อคณะกรรมการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) เพื่อให้คณบดีวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเฉพาะเรื่อง และกรรมการการวิจัยเฉพาะเรื่อง อย่างน้อย 2 คน ซึ่งจะให้คำแนะนำนักศึกษา รวมทั้งสอบวิชาการวิจัยเฉพาะเรื่อง ทั้งนี้ กรรมการการวิจัยเฉพาะเรื่องนั้นหมายรวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเฉพาะเรื่อง โดยต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คน

5.6 กระบวนการประเมินผล

5.6.1 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ จะกำหนดเวลาสอบการวิจัยเฉพาะเรื่อง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ เงื่อนไขการสอบวิชาการวิจัยเฉพาะเรื่องอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร)

5.6.2 คณะกรรมการสอบการวิจัยเฉพาะเรื่อง และอาจารย์ที่ปรึกษารวม 2 คน

5.6.3 ในการสอบการวิจัยเฉพาะเรื่อง นักศึกษานำเสนอผลการศึกษาต่อคณะกรรมการสอบเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5.6.4 นักศึกษาแก้ไขโดยอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบจนเสร็จสมบูรณ์

5.6.5 การวัดผลวิชาการวิจัยเฉพาะเรื่อง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับ S (ใช้ได้) และ ระดับ U (ใช้ไม่ได้)

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

1. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร (บัณฑิตอาสาสมัคร) ดังนี้

1.1 การวัดผลการศึกษารายวิชา แบ่งเป็น 9 ระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	B-	C+	C	D	F
ค่าระดับ	4.00	3.67	3.33	3.00	2.67	2.33	2.00	1.00	0.0

นักศึกษาจะต้องได้ค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 ในการศึกษาวิชาทุกวิชา ถ้าได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 ให้สอบแก้ตัวรายวิชาที่ได้ค่าระดับต่ำกว่า 3.00 ได้เพียงครั้งเดียว ตามวันและเวลาที่กำหนด หากยังได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00 หลังจากสอบแก้ตัวแล้ว จะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

1.2 การวัดผลการปฏิบัติงานสนาม แบ่งเป็น 9 ระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	B-	C+	C	D	F
ค่าระดับ	4.00	3.67	3.33	3.00	2.67	2.33	2.00	1.00	0.0

นักศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานสนาม ได้ค่าระดับต่ำกว่า B จะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

1.3 การวัดผลการวิจัยเฉพาะเรื่อง แบ่งเป็น 2 ระดับคือ S = ใช้ได้ (ผ่าน) U = ยังใช้ไม่ได้ (ไม่ผ่าน)

2. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา

2.1 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา

- 2.1.1 มีคณะกรรมการวิชาการดูแลกระบวนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา
- 2.1.1 มีกรรมการสอบการวิจัยเฉพาะเรื่องที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาจากคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 2 ท่าน ดูแลผลการสอบโดยกำกับเนื้อหาผลการศึกษาและการเขียนให้ปฏิบัติตามหลักวิชาการ

2.2 การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลังจากนักศึกษาสำเร็จการศึกษา

2.2.1 สํารวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลในเชิงปริมาณ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะของบัณฑิตในด้าน คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และความรับผิดชอบ รวมทั้งทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสียสละ และการอุทิศตนเพื่อส่วนรวม อันเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตอาสาสมัคร

2.2.2 ในการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีการจัดประชุมร่วม ในลักษณะการสนทนากลุ่ม ระหว่างอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และบัณฑิตอาสาสมัครเก่า ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ที่สังกัดในหน่วยงานที่มีบัณฑิตอาสาสมัครไปทำงาน เพื่อประเมินคุณลักษณะที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตอาสาสมัครผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

3. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

- 3.1 ได้ศึกษารายวิชาต่างๆ ครบตามหลักสูตร และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า 33 หน่วยกิต
- 3.2 ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 3.00 (จากระบบ 4 ระดับคะแนน)
- 3.3 ได้ค่าระดับ B ขึ้นไป ในวิชาการปฏิบัติงานสนาม
- 3.4 ได้ค่าระดับ S ในการสอบวิชาการวิจัยเฉพาะเรื่อง
- 3.5 ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่น ๆ ที่วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำหนด

ภาคผนวก 3 ตารางเทียบรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558 กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563

รายวิชาในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558	รายวิชาในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563
รายวิชาที่เทียบได้	รายวิชาที่เทียบได้
บอ.510 อาสาสมัครและความรับผิดชอบต่อสังคม 3(3-0-9)	บอ.510 บัณฑิตอาสาสมัครและความเป็นพลเมือง 3(2-2-8)
บอ.520 วิธีวิทยาวิจัยทางสังคมศาสตร์ 3(3-0-9)	บอ.520 แนวคิดและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการพัฒนา 3(3-0-9)
บอ.521 กระบวนการทำงานชุมชน 3(3-0-9)	บอ.521 กระบวนการทำงานชุมชน 3(3-0-9)
บอ.530 สังคมพหุวัฒนธรรม 3(3-0-9)	บอ.530 การพัฒนาในสังคมพหุวัฒนธรรม 3(3-0-9)
บอ.531 ชนบทไทยในบริบทโลกาภิวัตน์และท้องถิ่น ภิวัตน์ 3(3-0-9)	บอ.531 การเปลี่ยนผ่านของชนบท – เมือง และการพัฒนา 3(3-0-9)
	รายวิชาที่เทียบไม่ได้
	บอ.522 ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมการพัฒนา 3(3-0-9)